

کتاب کار و تمرین فارسی یازدهم

فتانه قاسمی

باناام خدا

مقدمه:

چه شد که ما به فکر تألیف مجموعه «کتاب‌های کار و تمرین فارسی» افتادیم؟ درس فارسی علاوه بر مهارت خواندن و نوشتن، نیاز به تسلط به مفاهیم دستوری و ادبی دارد و تمرین‌های کتاب درسی برای رسیدن به این هدف خیلی کم است. همین شد که ما تصمیم گرفتیم کتاب کار و تمرین کاملی تألیف کنیم. این کتاب علاوه بر اینکه باعث می‌شود شما کتاب درسی را خیلی خوب یاد بگیرید، قسمت‌هایی هم برای بچه‌های سخت‌کوش و ممتاز دارد. پرسش‌های مبتکرانه برای این طراحی شده که شما به یک دانش‌آموز فوق‌العاده تبدیل شوید. هر فصل کتاب براساس موضوع‌بندی کتاب درسی تفکیک شده و هر درس آن شامل قسمت‌های زیر می‌باشد:

۱- واژه‌نامه

۲- درس‌نامه

۳- سؤالات تشریحی

۴- بیشتر بدانیم

۵- پرسش‌های مبتکرانه

۶- آزمون‌های میان ترم و پایان ترم

این کتاب را خانم فتانه قاسمی یکی از مؤلف‌های خوب کشورمان نوشته و خانم زینب عرب ناظر علمی کار بوده است.

باید از گروه حرفه‌ای طراحی و حروفچینی این مجموعه، خانم‌ها آسیه عبدالحسینی (حروف‌چین و صفحه‌آرا، رسام)، بهاره خدای، ملیحه محمدی (گرافیکست)، سپیده رشیدی، زهرا گودرز و رضیه صفریان (طراح جلد) و آقای حسین کشتی‌کار (مسئول فنی) هم تشکر کنیم. در آخر خسته نباشید می‌گوییم به آقای‌های عزیززاده (دبیر مجموعه) که برای به ثمر رسیدن این مجموعه مشاور و همراه ما بوده‌اند.

انتشارات مبتکران

فهرست

عنوان	صفحه
فصل اول: آفرینش	۷
درس اول: تماشاخانه	۸
تمرین‌های تشریحی	۱۰
پرسش‌های مبتکرانه	۱۴
درس دوم: فضل خدا	۱۶
تمرین‌های تشریحی	۱۸
پرسش‌های مبتکرانه	۲۲
فصل دوم: دانایی و هوشیاری	۲۴
درس سوم: رازی و ساخت بیمارستان	۲۵
تمرین‌های تشریحی	۲۸
پرسش‌های مبتکرانه	۳۲
درس چهارم: بازرگان و پسران	۳۵
تمرین‌های تشریحی	۳۷
پرسش‌های مبتکرانه	۴۲
آزمون میان ترم اول	۴۴
درس پنجم: چنار و کدوئین	۴۷
تمرین‌های تشریحی	۴۸
پرسش‌های مبتکرانه	۵۲
فصل سوم: ایران من	۵۴
درس ششم: سرود ملی	۵۵
تمرین‌های تشریحی	۵۶
پرسش‌های مبتکرانه	۶۰
درس هفتم: درس آزاد	۶۲
درس هشتم: دفاع از میهن	۶۳
تمرین‌های تشریحی	۶۴
پرسش‌های مبتکرانه	۶۹
آزمون ترم اول	۷۱
فصل چهارم: نام‌آوران	۷۴
درس نهم: نام‌آوران دیروز، امروز، فردا	۷۵
تمرین‌های تشریحی	۷۷
پرسش‌های مبتکرانه	۸۱

۸۳	درس دهم: نام نیکو
۸۴	تمرین‌های تشریحی
۸۸	پرسش‌های مبتکرانه
۹۰	درس یازدهم: نقش خردمندان
۹۱	تمرین‌های تشریحی
۹۵	پرسش‌های مبتکرانه
۹۷	درس دوازدهم: درس آزاد
۹۸	آزمون میان ترم دوم

فصل پنجم: راه زندگی ۱۰۱

۱۰۲	درس سیزدهم: روزی که باران می‌بارید
۱۰۳	تمرین‌های تشریحی
۱۰۷	پرسش‌های مبتکرانه
۱۰۹	درس چهاردهم: شجاعت
۱۱۰	تمرین‌های تشریحی
۱۱۴	پرسش‌های مبتکرانه
۱۱۶	درس پانزدهم: کاجستان
۱۱۷	تمرین‌های تشریحی
۱۲۰	پرسش‌های مبتکرانه

فصل ششم: علم و عمل ۱۲۲

۱۲۳	درس شانزدهم: وقتی بوعلی، کودک بود
۱۲۵	تمرین‌های تشریحی
۱۳۰	پرسش‌های مبتکرانه
۱۳۲	درس هفدهم: کار و تلاش
۱۳۴	تمرین‌های تشریحی
۱۳۹	پرسش‌های مبتکرانه
۱۴۱	آزمون ترم دوم

پاسخ‌های مبتکرانه ۱۴۵

درس اوّل:

تماشاخانه

درس دوم:

فصل خدا

فصل اوّل:
آفرینش

مترادف واژگان مهم درس

انگشت به دهان ماندن: کنایه از شگفت زده شدن، تعجب کردن	بیدبُن: درخت بید
بلند بالا: قد بلند	بُستان: مخفّف بوستان، باغ
تاک: درخت انگور	تأمل کردن: اندیشیدن، فکر کردن
تالاب: آبگیر، برکه ی بزرگ	تنیدن: بافتن، تار بافتن
ضعیف: ناتوان	داور: دادرس
گویا: سخن گو	کریم: بخشنده
سرشار: پُر، لبریز	درنگ: آهستگی، بدون شتاب
تنومند: دارای اندام بزرگ، پُرزور	شکوه: بزرگی، شوکت، عظمت، جلال
فلک: آسمان	گوارا: غذا یا نوشیدنی ای که خوردن آن خوشایند است.
سنگلاخ: زمین پر از سنگ	مخمل: نوعی پارچه ی گران قیمتِ پُرزدار و نرم
رفته رفته: کم کم، به تدریج	نارون: درختی زیبا و چتری
گسیختن: پاره شدن، قطع شدن، از هم جدا شدن	نغمه خوان: آوازخوان

دانش ادبی و زبانی

تعریف کلمه: به مجموعه حروفی می‌گویند که در کنار هم، واحدی معنادار را می‌سازند. کلمات مانند اعضای یک جامعه هستند که با هم روابط گوناگونی را شکل می‌دهند.

روابط کلمات: واژگان ذخیره شده در حافظه‌ی هر انسان، با چینش و نظم خاصی در کنار هم قرار گرفته‌اند؛ به‌طوری که در بین خودشان روابط پیچیده‌ای برقرار می‌کنند و براساس نوع نیاز، این واژگان به همراه کلمات مرتبط با خود یادآوری می‌شوند. این روابط، میزان واژه‌های آموخته شده را افزایش می‌دهد و توانایی ما را در نوشتن، گوش دادن، خواندن و حرف زدن بالا می‌برد.

به واژه‌های زیر توجه کنید:

همه‌ی این واژه‌ها دارای یک معنی می‌باشند و می‌توانند به جای هم در جمله استفاده شوند.

متضاد: یکی از روابط واژگانی است و به واژه‌هایی گفته می‌شود که از لحاظ معنی مخالف و برعکس یکدیگرند.

مانند: ثروتمند $\neq$ فقر

کوتاه $\neq$ بلند

انواع متضاد

الف: وجود یکی از کلمات، بستگی به وجود نداشتن آن دیگری دارد.	زننده $\neq$ مرده	شب $\neq$ روز
ب: یکی از کلمات وارونه و برعکس آن دیگری است.	بالا $\neq$ پایین	کوچک $\neq$ بزرگ
ج: جنس یکی از کلمات با آن دیگری فرق دارد.	زن $\neq$ مرد	مادر $\neq$ پدر
د: از لحاظ رفتاری یکی از کلمات با آن دیگری متفاوت است.	خنده $\neq$ گریه	برخاست $\neq$ نشست
ه: از لحاظ معنایی یکی از کلمات با آن دیگری فرق دارد.	چاق $\neq$ لاغر	پرسش $\neq$ پاسخ

نکته شناخت هم معنی و متضاد یک واژه باید در جمله صورت پذیرد. زیرا به حفظ و یادگیری بهتر آن کلمه کمک می‌کند.

نکته با افزایش یادگیری واژگان، کم کم با واژه‌هایی آشنا خواهید شد که بایستی با معنای آنها آشنایی داشته باشید تا بتوانید به متضادشان پی ببرید.

مانند: فربه (چاق) $\neq$ نحیف (لاغر) بحر (دریا) $\neq$ برّ (خشکی) لیل (شب) $\neq$ نهار (روز)

تمرین های تشریحی

۱) واژه‌ی صحیح املایی را از میان کمانک انتخاب کنید.

الف) گاهی علف‌های نازک، کف زمین سخت و (محکم، مهکم) را می‌شکافند و بیرون می‌آیند.

ب) به قطره‌های باران که (حلقه، حلقه‌های ساکت روی آب را می‌سازند، گوش کن.

ج) (متالعه، مطالعه) در طبیعت راه مناسبی برای شناخت آن است.

د) ما برخی از کارهای خودمان را از روی (آدت، عادت) انجام می‌دهیم.

۲) شعر زیر ابیاتی دیگر از مثنوی «ای همه هستی ز تو پیدا شده» است. هر یک از واژه‌های زیر را در جای خالی مناسب خود قرار دهید. (دو واژه اضافی است).

تَقْدُّس، نام، گران، خام، فراموش، کَسان

الف) تا کَرمت راه جهان برگرفت پشت زمین بار برگرفت

ب) هر که نه گویای تو خاموش به هر که نه یاد تو به

ج) ما همه فانی و بقا، بس تو راست مُلک تعالی و تو راست

د) رفتی اگر نآمدی آرام تو طاقت عشق از کشش تو

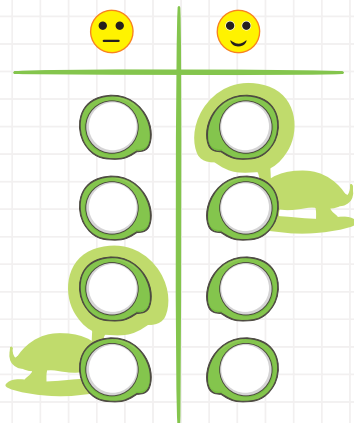
۳) ✓ یا ✗ بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.

الف) «انیس» هم خانواده‌ی مونس است.

ب) شاعر «شعر رقص باد، خنده‌ی گل» شکوه قاسم نیا است.

ج) واژه‌ی بادیه، مترادف «صحرا» است.

د) شعر ستایش، نوعی «تحمیدیه» است.

۴) به پرسش‌های زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) نانسی سویتلند، چه عنوانی برای تاریکی شب، عنکبوت، ابر و پروانه انتخاب کرده است؟

ب) در جمله‌ی «هر یک از پدیده‌ها ایستگاهی برای اندیشیدن هستند.» کدام واژه اشتباه نوشته شده است؟

ج) متضاد واژه‌ی «کریم» چیست؟

د) از بین واژه‌های «آب، باد، صحرا و خشکی» کدام کلمه ارتباط معنایی کمتری با بقیه دارد؟

۵) به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

الف) شکل جمله‌ی ساده و امروزی «کرد دهقان دانه‌ها در زیر خاک» چیست؟

ب) منظور نظامی از «خاک ضعیف از تو توانا شده» چیست؟

ج) نویسنده‌ی درس اول، یکی از راه‌های ساده‌ی شناخت جهان را چه می‌داند؟

۶) مفهوم هر یک از مصرع‌های زیر را بنویسید.

الف) کرد کوتاه شاخه‌ی پیچان تاک

ب) سبزه‌زاران رفته رفته زرد گشت

ج) از پی توست این همه امید و بیم

د) چاره‌ی ما ساز که بی‌یاوریم

۷) هر کلمه را به متضاد خودش وصل کنید.

۸ در هر جمله فعل را مشخص کنید و شخص انجام دهنده‌ی آن را بنویسید.

الف درباره‌ی آفرینش هر یک بیندیشیم.

ب این پایین را ببین.

ج علف‌های نازک و لطیف از میان سنگلاخ سردر می‌آورند.

د زیبایی‌های آفرینش را اینگونه توصیف می‌کند.

شخص انجام دهنده	فعل	جمله

۹ با جا به جا کردن حروف کلمه‌ی مناسب را پیدا کنید. (حرف اول نشانه دار شده است.)

الف ی ت «ه» س:

ب م ا ر گ «غ» و ا ن خ:

ج ن ل «س» گ ا خ:

د ا ت «ن» ب ا ت:

۱۰ با استفاده از واژه‌های «درنگ، گوارا، شگفتی و نگاشته» یک بند بنویسید و از خداوند بزرگ سپاس‌گزاری کنید.

.....

.....

.....

۱۱ کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کنید و جمله بنویسید.

الف نباتات - بیرون می‌آیند - و - محکم - سطح - می‌شکافند - زمین - را

ب از - و - کارهای - ما - رفتارها - برخی - کردارها - خودمان - روی - انجام - می‌دهیم - را - از - عادت

۱۲) کلمه‌های گروه «الف» و «ب» را با هم ترکیب کنید و واژه‌ی جدید بسازید و بنویسید.

واژه‌های جدید:

ب	الف
بن	شاخ
خوان	گل
سار	سبزه
گاه	کوه
گه	ایست
خانه	تماشا
بوته	بید
	نغمه

۱۳) برای هر کلمه‌یک هم معنی و یک متضاد بنویسید.

الف	کوته:	≠	
ب	شاداب:	≠	
ج	خشک:	≠	
د	کهن:	≠	

۱۴) جاهای خالی را با استفاده از کلمات زیر کامل کنید.

«رفته رفته، نم نم، آهسته آهسته، تند تند»

الف) روباهِ دسیسه باز، پاورچین پاورچین و به گله‌ی گوسفندان نزدیک شد.

ب) به روزهای پایانی سال نزدیک می‌شویم.

ج) باران بهاری بارید و به دشت وهامون طراوتی دوباره بخشید.

د) آیا می‌توان و با سرعتی باور نکردنی مطالعه کرد؟

۱۵) کدام عبارت‌ها با هم، جمله‌های معنی داری می‌سازند؟ آن‌ها را کنار هم بنویسید.

توصیف می‌کند.	انگار یک تکه ابر ساکت در آسمان
شنا می‌کند.	علف‌های سبز در سرمای سخت
مقایسه کنیم.	زیبایی‌های آفرینش خدای مهربان را
بژمرده می‌شوند.	پدیده‌های عالم را خوب تماشا کنیم و آن‌ها را با هم

بیشتر بدانیم

جمله: ما مقصود خود را به صورت یک جمله بیان می کنیم. جمله، یک یا مجموع چند کلمه است که پیام کاملی را از گوینده به شنونده می رساند. در مثال زیر، هفت جمله وجود دارد که زیر هریک از آن ها خط کشیده شده است.

جهانی که در آن زندگی می کنیم. سرشار از شگفتی هاست. پدیده هایی لطیف و زیبا پیش روی ما هستند که به سادگی از کنارشان می گذریم؛ در حالی که اگر اندکی درنگ کنیم، می بینیم که هریک از آن ها تماشاگاهی برای اندیشیدن هستند.

پرسش های مبتکرانه

۱) واژه ی مشخص شده در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- الف «عالم» تماشاخانه ی شگفتی های آفرینش است.
 ب «علم» چندان که بیشتر خوانی / چون عمل در تو نیست نادانی
 ج «عالم» بی عمل به چه ماند؟ به زنبور بی عسل
 د «علما» را به گدایی منسوب کنند و فقرا را به بی سر و پای معیوب گردانند.

۲) در کدام گزینه املا ی همه ی واژه ها صحیح می باشد؟

- الف تعمّل، تار می تنند، طالب
 ب مونس، عظمت، غمخواره گان
 ج حشره، سنگلاخ، ضعیف
 د قبله، گوسیخت، آمیق

۳) در کدام گزینه «که» به معنای (چه کسی یا کسی) نمی باشد؟

- الف یکی آن که اندوخت و نخورد
 ب گر تو برانی به که روی آوریم
 ج چاره ی ما ساز که بی یاوریم
 د گر ننوازی تو که خواهد نواخت

۴) رابطه ی معنایی کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- الف سر به فلک کشیده، ژرف
 ب رفتار، کردار
 ج لطیف، شکننده
 د دهقان، کشاورز

۵) در کدام یک از مصرع های زیر، جان بخشی صورت گرفته است؟

- الف زرد شد آن چتر شاداب و قشنگ
 ب باز می آید پرستو نغمه خوان
 ج گل بخندد بر سر گل بوته ها
 د سبزه زاران رفته رفته زرد گشت

۶) معنای واژه‌ی مشخص شده در کدام گزینه به درستی مشخص نشده است؟

- الف) کرد کوتاه شاخه‌ی پیچان تاک (انار)
 ب) سبز گردد شاخساران کهن (قدیمی)
 ج) بار دیگر چون بهاران می‌رسد (فصل بهار)
 د) هم تو ببخشای و ببخش ای کریم (بخشنده)

۷) در کدام یک از گزینه‌های زیر غلط املایی وجود ندارد؟

- الف) مخزن الاسرار ب) مونس ج) مغایسه د) بیاندیشیم

۸) در بیت زیر، منظور از خنده‌ی گل چیست؟

- «گل بخندد بر سر گل بوته‌ها پر کند بوی خوش گل باغ را»
 الف) رویدن گل ب) باز شدن گل ج) خودنمایی گل د) خوشحالی گل

۹) معنی واژه‌های «تالاب، نظامی، عالم و مخزن الاسرار» در کدام گزینه آمده است؟

- الف) برکه، نظم دهنده، دانشمند، گنجینه‌ی رازها
 ب) آبگیر، منظم کننده، دنیا، صندوقچه‌ی رازها
 ج) برکه، نظام دهنده، جهان، گنجینه‌ی رازها
 د) آبگیر، نظم دهنده، دانا، صندوقچه‌ی رازها

۱۰) کدام بیت با ابیات دیگر ارتباط معنایی ندارد؟

- الف) باد سرد آرام بر صحرا گذشت
 ب) تک درخت نارون شد رنگ رنگ
 ج) در خواب غفلت، آبادیم ما
 د) از زمین خشک می‌روید گیاه
- سبزه زاران رفته رفته زرد گشت
 زرد شد آن چتر شاداب و قشنگ
 در خزان زندگی، شادیم ما
 چشمه جوشد آب می‌افتد به راه

فصل خدا

متراصف واژگان مهم درس

انجم: جمع نجم؛ ستارگان	اجزا: بخش‌ها
بحر: دریا	بز: خشکی
بیخ: ریشه	بنی آدم: آدمیان، مردمان
برکه: تالاب، استخر	به شگفت آمدن: تعجب کردن
بی درنگ: فوراً، بدون توقف	الله اکبر: در این درس برای نشان دادن تعجب به کار رفته است.
فضل: برتری، بخشش	شمار کردن: شمردن، حساب کردن
لیل: شب	نهار: روز
توحیدگو: آن که خدا را یگانه می‌داند	زمزمه: نغمه و سرود
حسرت خوردن: افسوس خوردن	تحسین: نیکو شمردن، تشویق کردن
غرور: سربلندی، خودبینی	خالق: آفریننده
جذب: چیزی را به سوی خود کشیدن؛ ربایش، کشش	گردکان: گردو
جالیز: کشتزاری که در آن هندوانه، خیار و بکارند.	

دانش ادبی و زبانی

لحن خواندن: برای خواندن متن‌های مختلف، با توجه به نوع و معنی مطلب و موقعیت مکانی، باید آهنگ و لحن خواندنیان را تغییر دهیم. این کار، باعث درک بهتر مطلب و البته جذاب‌تر شدن آن، هم برای خودمان و هم برای دیگران می‌شود. برای این کار بهتر است، ابتدا با خواندن دقیق متن، محتوای آن را برای خود بررسی کرده، سپس لحن مناسب با آن را انتخاب کنیم. مثلاً هنگام خواندن شاهنامه باید لحنی حماسی و هنگام خواندن لالایی لحنی لطیف و آرام داشته باشیم.

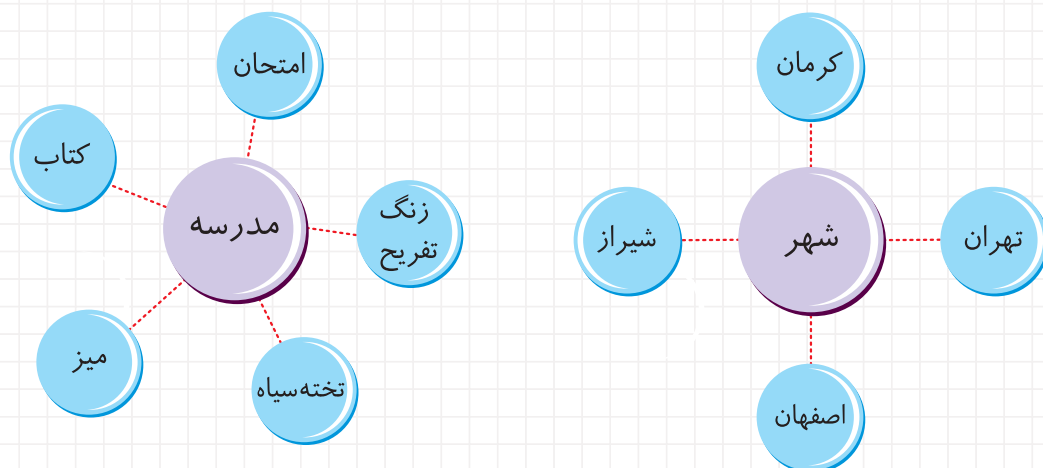
از انواع لحن و آهنگ می‌توان به: عاطفی، دعایی، حماسی، روایی، آموزشی، طنز، مناجات، گفت و گو، ستایشی و ... اشاره کرد.

نکته با «ضبط صدا و تمرین در مقابل آینه» می‌توانید لحن خواندن خود را تقویت کنید.

یادآوری

شبکه معنایی یا تناسب: همانگونه که در سال گذشته نیز مطالعه کرده‌اید، گاهی شاعر یا نویسنده، در شعر یا نوشته‌ی عادی خود، مجموعه‌ای از کلمات را در کنار هم قرار می‌دهد که از بعضی از جنبه‌ها مانند مکان، نوع، موضوع، جنس و ... با هم ارتباط و تناسب دارند، در این صورت آن‌ها با هم شبکه‌ی معنایی یا تناسب می‌سازند.

مثال

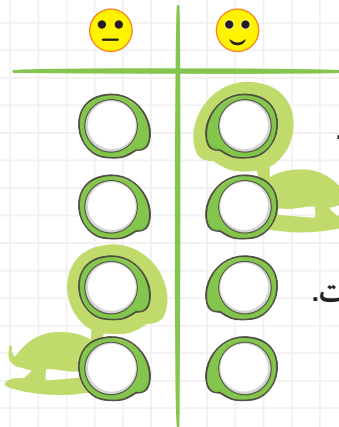
تمرین های تشریحی

۱) هم خانواده ی واژه ی مشخص شده را از میان کمانک انتخاب کنید.

الف) انجم: (جماعت، نجوم) ب) شکر: (تشکر، شرکت)

ج) توحید: (حدود، وحدت) د) لیل: (لیالی، لایلا)

۲) ✓ یا ✗ بودن جمله های زیر را مشخص کنید.

الف) در مصرع «یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد»، هزار به معنای بلبل است.

ب) همه موجودات شکر خداوند را به جای می آورند.

ج) واژه ی «بس» در مصرع «توحید گوی او نه بنی آدمند و بس» به معنای بسیار است.

د) شاعر شعر فضل خدا «سعدی شیرازی» است.

۳) به پرسش های زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) واژه های هم آهنگ با واژه های «شمار» و «هزار» را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

ب) لحن مصرع «یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد» چیست؟

ج) پروانه به چه دلیل نتوانست خود را در آب برکه تماشا کند؟

د) حکایت درخت گردکان به چه ضرب المثلی اشاره دارد؟

۴) مفهوم بیت های زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) فضل خدای را که تواند شمار کرد یا کیست آنکه شکر یکی از هزار کرد؟

ب) بحر آفرید و برّ و درختان و آدمی خورشید و ماه و انجم و لیل و نهار کرد

ج) ابر آب داد بیخ درختان مرده را شاخ برهنه پیرهن نوبهار کرد

د) توحید گوی او نه بنی آدمند و بس هر بلبلی که زمزمه بر شاخسار کرد

۵) سه حرف اصلی هر واژه را به هم خانواده‌ی آن وصل کنید. (چهار واژه اضافی است.)

لطیف	قیر	معالجه	صبور	طعام
بصر	لطف	طعم	صبر	عجله

۶) مانند نمونه جدول را کامل کنید.

واژه	—	صفت	—	صفت	ترکیب جدید
گل بال نسیم موج		سرخ		زیبا	گلِ سرخِ زیبا

۷) با توجه به جمله، با حروف در هم ریخته کلمه‌ی مناسب بسازید.

الف) خداوند برتن شاخه‌ی (ه، ب، ر، ن، ه:) پیراهن نوبهار می‌کند.

ب) آن بلبلی که بر شاخسار (م، ز، ه، ز، م:) می‌کند، شکر و ستایش خدا را به جای می‌آورد.

ج) خداوند، (ز، ا، ج، ی:) خاک مرده را به باغ تبدیل می‌کند.

د) (ب، ر، ح:) از آفریده‌های آرامش بخش خداوند است.

۸) در هر جمله، غلط املایی را پیدا کنید و آن را بنویسید.

الف) ساغه، آب و مواد لازم را از ریشه می‌گیرد.

ب) برگ‌ها باعس خوشبویی و خوشرنگی گل می‌شوند.

ج) نسیم مولایمی در دشت شروع به وزیدن کرد.

د) پروانه با قرور بال‌های رنگارنگش را برای دیگران به نمایش گذاشت.

۹) مترادف کلمه‌ای را که در جمله مشخص شده است، در جای خالی بنویسید.

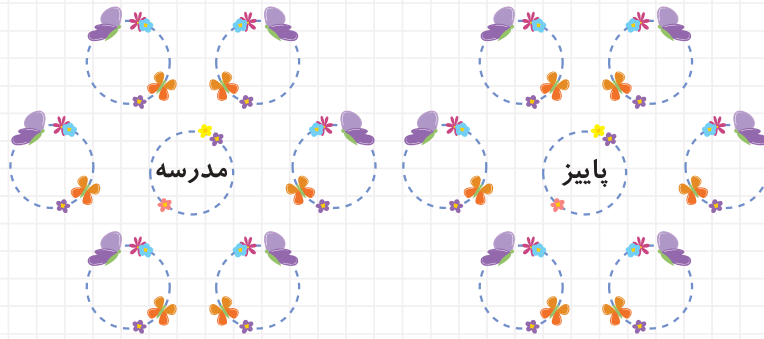
الف) زمین به خاطر نیروی «گرایش» می‌تواند اجسام را جذب کند.

ب) آنها درباره‌ی «خود پسندی» پروانه با هم صحبت می‌کردند.

ج) حُسن نعمت‌های خدا آنقدر بی شمار است، که «تمجید» از آنها کاری بس دشوار است.

د) «هم کلامی» با پروانه‌ی خودخواه برای پروانه‌های دیگر ممکن نبود.

۱۰) با توجه به واژه‌ی داده شده، واژه‌هایی بنویسید که با هم تناسب معنایی داشته باشند.

۱۱) نظم جدول‌ها به هم ریخته است و با هم قاطی شده اند. آنها را مرتب کنید و دوباره بنویسید.

مفرد	جمع
برداشتیم	برداشتی
بردارند	برداشتم
بردارى	بردارید

مفرد	جمع
برداریم	برداشتید
برداشت	بردارم
برداشتند	بردارد

زمان حال

زمان گذشته

۱۲) هم معنی کلمه‌های مشخص شده را به آنها وصل کنید.

- همهمه
- کارایی
- پس زدن
- عور

الف) دفع مواد آلاینده از طبیعت، سال‌ها به طول می‌انجامد.

ب) غوغا و ازدحام مردم، هیاهوی عجیبی در تظاهرات ایجاد کرده بود.

ج) باباطاهر عریان، دوبیتی‌های عارفانه‌ای سروده است.

د) تأثیر آفتاب بر روی گیاهان سبب رشد آنها می‌شود.

۱۳) فعل را در عبارت‌های زیر مشخص کنید.

الف) پروانه به فکر فرو رفت.

ب) هنوز صحبت‌های گل‌سرخ تمام نشده بود.

ج) خورشید زیبا و درخشان که تا آن لحظه ساکت و آرام، شاهد گفت‌وگوی آنها بود، لب به سخن باز کرد.

د) روزی مردی سوار بر الاغش به یک جالیز خربزه رسید.